

การทบทวนวรรณกรรมเรื่องมาตรการจำกัดการเข้าถึงบุหรี่ของเยาวชน

จักรพันธ์ เพ็ชรภูมิ* ปิยะรัตน์ นิมพิทักษ์พงศ**

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามาตรการจำกัดการเข้าถึงบุหรี่ของเยาวชนที่มีประสิทธิผล โดยการทบทวนวรรณกรรมจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีการตีพิมพ์เผยแพร่ไว้ในฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ระหว่าง ปี พ.ศ. 2532 ถึง ปี พ.ศ. 2557 ผลการวิจัยพบว่า มาตรการจำกัดการเข้าถึงบุหรี่ของเยาวชนที่มีประสิทธิผลประกอบด้วย 5 กลวิธี คือ 1) กลวิธี การให้ความรู้ 2) กลวิธีการบังคับใช้กฎหมายที่ครอบคลุม ตั้งแต่การออกข้อบัญญัติที่รอบด้าน การควบคุมใบอนุญาตจำหน่ายบุหรี่ การสุ่มตรวจการปฏิบัติตามกฎหมายของผู้จำหน่ายบุหรี่ การล่อซื้อบุหรี่โดยเยาวชน และการลงโทษผู้กระทำความผิดด้วยการตักเตือน ปรับ ยึด

ใบอนุญาตชั่วคราว และฟ้องร้องดำเนินคดี 3) กลวิธี การใช้สื่อสาธารณะทางลบด้วยการเผยแพร่รายชื่อของผู้ละเมิดกฎหมาย 4) กลวิธีเสริมแรงทางบวก และการเตือนความจำ และ 5) กลวิธีแบบผสมผสาน ร่วมกับการมีส่วนร่วมของชุมชนที่ได้รับการยอมรับว่า เป็นกลวิธีที่มีประสิทธิผลและมีความยั่งยืนสูงสุด ดังนั้นจึงควรมีการทบทวนและพัฒนามาตรการจำกัดการเข้าถึงบุหรี่ของเยาวชนของประเทศไทยให้ครอบคลุม ทั้ง 5 กลวิธีเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของมาตรการจำกัดการเข้าถึงบุหรี่ของเยาวชน

คำสำคัญ: บุหรี่, การจำกัดการเข้าถึงบุหรี่, เยาวชน

* ภาควิชาอนามัยชุมชน คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

** ภาควิชาเภสัชกรรมปฏิบัติ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร



บทนำ

การเข้าถึงบุหรี่ย่างง่ายของเยาวชนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดที่ทำให้เกิดพฤติกรรมกรรมการบริโภคบุหรี่ในระยะเริ่มแรกของเยาวชน¹ ดังนั้นหากสามารถจำกัดการเข้าถึงบุหรี่ย่างง่ายได้จะมีประสิทธิผลก็จะสามารถลดอัตราการสูบบุหรี่ของเยาวชนลงได้² ประเทศไทยจึงให้ความสำคัญอย่างมากกับการดำเนินนโยบายด้านการจำกัดการเข้าถึงบุหรี่ย่างง่ายของเยาวชนโดยกำหนดเป็นข้อบัญญัติทางกฎหมายที่เป็นรูปธรรมไว้ในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 (มาตรา 4 ห้ามมิให้ผู้ใดจำหน่าย แลกเปลี่ยนหรือให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบ แก่บุคคลซึ่งตนรู้ว่าผู้ซื้อหรือผู้รับเป็นผู้มีอายุไม่ครบ 18 ปีบริบูรณ์) แต่ในทางปฏิบัติตลอดระยะเวลากว่า 20 ปีที่ผ่านมาที่ต้องเผชิญกับผลกระทบของการค้าเสรีที่มีต่อการควบคุมการบริโภคยาสูบ³ และช่องโหว่ทางกฎหมายทำให้ผลการสำรวจชี้ชัดว่าเยาวชนไทยยังสามารถเข้าถึงบุหรี่ย่างง่ายโดยเยาวชนที่สูบบุหรี่ถึงร้อยละ 91.0 สามารถซื้อบุหรี่ด้วยตนเองจากร้านค้าปลีกในชุมชนและจำนวนนี้ร้อยละ 93.6 ซื้อได้โดยไม่เคยถูกสอบถามอายุหรือถูกตรวจสอบบัตรประจำตัวประชาชน รวมทั้งไม่เคยถูกปฏิเสธการจำหน่าย⁴ สอดคล้องกับรายงานผลกระทบของนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทยที่เป็นการศึกษาระยะยาว ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2548-2552 ที่พบว่า อัตราการซื้อผลิตภัณฑ์ยาสูบจากร้านค้าปลีกในชุมชนของเยาวชนไทยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปีในขณะที่อัตราการถูกปฏิเสธการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบให้กับเยาวชนกลับมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง⁵

การจำหน่ายบุหรี่ย่างง่ายให้เยาวชนก่อให้เกิดผลกระทบด้านลบที่เป็นรูปธรรมคือ ทุก ๆ การเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.0 ของพฤติกรรมดังกล่าวมีผลทำให้อัตราการสูบบุหรี่

ของเยาวชนทั้งแบบครั้งคราวและแบบประจำเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 0.8 และ 0.4 ตามลำดับ⁶ และนอกจากร้านค้าปลีก (Commercial Sources) จะเป็นแหล่งจำหน่ายบุหรี่ย่างง่ายให้เยาวชนโดยตรงแล้วยังมีความเชื่อมโยงกับการเข้าถึงบุหรี่ย่างง่ายจากแหล่งทางสังคม (Social Sources) อื่นๆ อีกด้วย โดยร้อยละ 73.0 ของเยาวชนที่สามารถซื้อบุหรี่ย่างง่ายได้ด้วยตนเองจะกลายเป็นแหล่งกระจายบุหรี่ย่างง่าย (Indirect Sources) ให้เพื่อน ๆ หรือรุ่นน้องที่ไม่สามารถเข้าถึงหรือหาซื้อได้โดยตรงจากร้านค้า⁷

ทั้งนี้แม้ที่ผ่านมาจะมีนักวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศสนใจศึกษาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับมาตรการจำกัดการเข้าถึงบุหรี่ย่างง่ายของเยาวชนไว้จำนวนมากก็ตาม แต่ก็ยังขาดการรวบรวมและการสังเคราะห์องค์ความรู้เหล่านี้อย่างเป็นระบบ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามาตรการจำกัดการเข้าถึงบุหรี่ย่างง่ายของเยาวชนที่มีประสิทธิผล ซึ่งผลการศึกษาที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในการควบคุมและป้องกันการสูบบุหรี่ของเยาวชนในระดับนโยบายและโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับกลุ่มผู้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการทบทวนวรรณกรรม (A Review of the Literature) เก็บรวบรวมข้อมูลจากงานวิจัยที่ตีพิมพ์เผยแพร่เป็นภาษาอังกฤษในฐานะข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์: Cochrane Tobacco Addiction Group, PubMed และ Google ตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1990 ถึง ปี ค.ศ. 2014

เกณฑ์คัดเลือกงานวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คัดเลือกเฉพาะงานวิจัยที่ผ่านเกณฑ์ทั้ง 3 ข้อ ประกอบด้วย 1) เป็นการวิจัยเชิง

ปริมาณ (Quantitative Study) 2) เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมาตรการจำกัดการเข้าถึงบุหรี่ยุทธศาสตร์ที่ได้จากคำค้นที่ใช้ในการศึกษา (Key Search Terms) ประกอบด้วย 4 กลุ่มคำหลัก ได้แก่ (1) กลุ่มคำเกี่ยวกับบุหรี่ยุทธศาสตร์ คือ tobacco, cigar* (2) กลุ่มคำเกี่ยวกับการเข้าถึง ยุทธศาสตร์ คือ access, avail* sales (3) กลุ่มคำเกี่ยวกับร้านค้าปลีก ยุทธศาสตร์ คือ tobacco, retail*, vendor, vending, store, shop, outlet, merchant, grocery store, และ (4) กลุ่มคำเกี่ยวกับเยาวชน ยุทธศาสตร์ คือ youth, young, adolescence และ 3) เป็นงานวิจัยที่ผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานงานวิจัยที่มีคุณภาพของ STROBE จำนวน 22 ข้อ⁸

การสกัดและวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) คัดกรองเบื้องต้นจากชื่อวรรณกรรมที่รวบรวมได้ตามคำค้นที่ใช้ในการศึกษา 2) คัดกรองเนื้อหาโดยละเอียดตามเกณฑ์คัดเลือกงานวิจัย 3) สกัดข้อมูลที่เกี่ยวข้องใส่ตารางรวบรวมข้อมูล และ 4) วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้ด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และตรวจสอบความถูกต้องโดยนักวิจัยจำนวน 2 คน (หากผลการพิจารณาไม่สอดคล้องกันต้องประชุมร่วมกันเพื่อหาฉันทามติ)

ผลและการอภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมาตรการจำกัดการเข้าถึงบุหรี่ยุทธศาสตร์ที่มีประสิทธิผลที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกงานวิจัยมีจำนวน 45 งานวิจัย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าสามารถจำแนกมาตรการดังกล่าวออกเป็น 5 กลวิธีหลัก คือ 1) กลวิธีให้ความรู้ (Method for Education) 2) กลวิธีบังคับใช้กฎหมาย (Method for Law Enforcement) 3) กลวิธีใช้สื่อสาธารณะ (Method for Use Publicity Media)

4) กลวิธีเสริมแรงทางบวกและการเตือนความจำ (Method for Positive Reinforcement and Reminder) และ 5) กลวิธีแบบผสมผสานร่วมกับการมีส่วนร่วมของชุมชน (The Integrated Methods Through Community Participation) ซึ่งแต่ละกลวิธีมีสาระสำคัญดังนี้

กลวิธีให้ความรู้

แม้ผลการศึกษาที่ผ่านมาส่วนใหญ่ระบุสอดคล้องกันว่า การให้ความรู้กับผู้จำหน่ายบุหรี่ยุทธศาสตร์เพียงอย่างเดียวเป็นมาตรการที่มีต้นทุนประสิทธิผล (Cost-effectiveness) ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจำหน่ายบุหรี่ยุทธศาสตร์ให้เยาวชนได้ต่ำที่สุด จนอาจกล่าวได้ว่าเป็นกลวิธีที่ล้มเหลวในการจำกัดการเข้าถึงบุหรี่ยุทธศาสตร์⁹ อย่างไรก็ตาม ระดับความรู้ของผู้จำหน่ายบุหรี่ยุทธศาสตร์ยังนับว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานและเป็นหนึ่งในองค์ประกอบสำคัญของกลวิธีอื่น ๆ ซึ่งเงื่อนไขที่จะทำให้อุทธศาสตร์ให้ความรู้มีประสิทธิผลได้นั้นควรประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ คือ

1) องค์ประกอบด้านเนื้อหา พบว่า การให้ความรู้กับผู้จำหน่ายบุหรี่ยุทธศาสตร์ที่มีประสิทธิผล ควรประกอบด้วยเนื้อหาอย่างน้อย 3 ส่วน¹⁰ คือ (1) การสร้างการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบทางสุขภาพและเศรษฐกิจที่เกิดจากการเข้าถึงบุหรี่ยุทธศาสตร์และการสูบบุหรี่ยุทธศาสตร์ของเยาวชน (2) การปรับเปลี่ยนทัศนคติของผู้จำหน่ายบุหรี่ยุทธศาสตร์เกี่ยวกับมาตรการบังคับใช้กฎหมาย และหน้าที่รับผิดชอบต่อสังคม และ (3) การเสริมสร้างความรู้และทักษะในการตรวจสอบอายุของผู้ซื้อบุหรี่ยุทธศาสตร์ และทักษะการปฏิเสธการจำหน่ายบุหรี่ยุทธศาสตร์ให้เยาวชน

2) องค์ประกอบด้านวิธีการ พบว่า ที่ผ่านมามีการศึกษาวิธีการให้ความรู้ไว้อย่างหลากหลาย แม้จะยังไม่มียุทธศาสตร์ที่สรุปยืนยันถึงประสิทธิผลของ



วิธีการให้ความรู้ที่ดีที่สุด แต่ก็มีข้อเสนอแนะของวิธีการให้ความรู้ที่ดีคือต้องมีความสอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพปัญหา สภาพบริบทแวดล้อม และคุณลักษณะของกลุ่มเป้าหมายเป็นสำคัญ และควรจัดเป็นประจำอย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ประกอบการร้านค้ารายใหม่หรือพนักงานจำหน่ายสินค้ารายใหม่ นอกจากนี้กลวิธีการให้ความรู้ที่มีประสิทธิผลควรมีการผสมผสานวิธีการให้ความรู้ที่มากกว่า 1 วิธีการ ดังต่อไปนี้ (1) การส่งชุดความรู้ให้ผู้จำหน่ายบุหรีทางไปรษณีย์ เช่น ส่งสำเนากฎหมาย ส่งผลการสุ่มตรวจการบังคับใช้กฎหมาย และป้ายสัญลักษณ์ห้ามจำหน่ายบุหรีให้เยาวชน¹¹⁻¹⁶ (2) การออกพบปะเยี่ยมเยียนผู้จำหน่ายบุหรีเป็นรายบุคคล โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายเพื่อให้ความรู้ ตักเตือน ตอบข้อซักถามและให้กำลังใจ^{12, 17-19} และ (3) การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับเนื้อหากฎหมาย บทลงโทษ และทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติตามกฎหมาย¹⁴

กลวิธีการบังคับใช้กฎหมาย

การบังคับใช้กฎหมายเป็นกลวิธีหนึ่งที่ถูกนำมาใช้ควบคุมและจำกัดการเข้าถึงบุหรีของเยาวชนอย่างแพร่หลายโดยเฉพาะในต่างประเทศ ซึ่งกลวิธีดังกล่าวจะมีประสิทธิผลก็ต่อเมื่อมีการดำเนินงานที่ครอบคลุมวิธีการดังต่อไปนี้

1) การออกข้อกำหนดทางกฎหมายที่รอบด้าน ประกอบด้วย ข้อกำหนดเกี่ยวกับการห้ามจำหน่ายหรือจัดหาบุหรีให้เยาวชน การห้ามจำหน่ายบุหรีด้วยเครื่องอัตโนมัติ การกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืน การกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้มีอำนาจบังคับใช้กฎหมาย การตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมาย และการดำเนินการลงโทษกับผู้กระทำความผิด ได้แก่

การตักเตือน การปรับเงิน การสั่งพักใบอนุญาตและการถอนใบอนุญาตจำหน่ายบุหรี²⁰

2) การควบคุมใบอนุญาตจำหน่ายบุหรี

ประกอบด้วย 1) การควบคุมจำนวนหรือความหนาแน่นของร้านค้าบุหรีในชุมชน 2) การจำกัดทำเลที่ตั้ง หรือระยะห่างของร้านค้าบุหรีจากสถานที่ที่เป็นศูนย์รวมของเยาวชน เช่น โรงเรียน สถานศึกษา สนามกีฬา และ 3) การจำกัดประเภทของร้านค้าที่ขอใบอนุญาตจำหน่ายบุหรี เช่น ห้ามออกใบอนุญาตจำหน่ายบุหรีให้กับร้านขายยา โดยผลลัพธ์ในภาพรวมของการควบคุมใบอนุญาตจำหน่ายบุหรีสามารถลดโอกาสการรับสัมผัสสื่อโฆษณาและการส่งเสริมการขายบุหรีที่มักพบเห็นได้ตามร้านค้าในชุมชนและโดยรอบโรงเรียน และทำให้การซื้อบุหรีของเยาวชนไม่ใช่เรื่องปกติธรรมดาที่สามารถพบเห็นได้ง่ายทั่วไป²¹ และทำให้การซื้อหาบุหรีของเยาวชนเป็นเรื่องยากหรือต้องใช้ความพยายามมากขึ้นเนื่องจากมีภาระค่าใช้จ่ายในการเดินทางที่เพิ่มขึ้น ซึ่งท้ายที่สุดจะสามารถลดอัตราการสูบบุหรีของเยาวชนลงได้²²

3) การสอบถามอายุหรือตรวจสอบบัตรประจำตัวประชาชนก่อนการจำหน่ายบุหรี

พบว่า การตรวจสอบอายุของผู้ซื้อก่อนการจำหน่ายบุหรีเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถลดอัตราการเข้าถึงบุหรีของเยาวชนลงได้²³ ซึ่งวิธีการตรวจสอบบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ซื้อที่มีประสิทธิผลในการจำกัดการเข้าถึงบุหรีของเยาวชนสูงกว่าการสอบถามอายุด้วยวาจา²⁴ โดยเยาวชนที่ถูกสอบถามอายุสามารถซื้อบุหรีได้สำเร็จร้อยละ 13.1 ในขณะที่เยาวชนที่ถูกตรวจสอบบัตรประชาชนจะซื้อบุหรีได้สำเร็จเพียงร้อยละ 4.1 เท่านั้น²⁵

4) การบังคับใช้กฎหมายเชิงรุก

การบังคับใช้กฎหมายเป็นกลวิธีหนึ่งที่ทำเป็นอย่างยิ่งต่อมาตรการ

จำกัดการเข้าถึงบุหรี่ของเยาวชน โดยพบว่า อัตราการเข้าถึงบุหรี่ของเยาวชนมีความสัมพันธ์ทางลบกับจำนวนครั้งในการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่²⁶ โดยเฉพาะการใช้กลวิธีการบังคับใช้กฎหมายเชิงรุก (Active Enforcement) ที่เน้นการเฝ้าระวังและตรวจสอบการจำหน่ายบุหรี่ให้เยาวชนในชุมชนอย่างเข้มงวดและสม่ำเสมอจะสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้จำหน่ายบุหรี่ให้ปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ^{8, 27} ในขณะที่การบังคับใช้กฎหมายเชิงรับ (Passive Enforcement) ที่รอให้ผู้ร้องเรียนเกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมายเสียก่อน จึงจะดำเนินการตรวจสอบและลงโทษผู้กระทำความผิดนั้นเป็นวิธีการที่ไม่มีประสิทธิภาพ²⁷ ซึ่งในต่างประเทศมีการศึกษาและพัฒนา กลวิธีการบังคับใช้กฎหมายเชิงรุกไว้อย่างหลากหลายและมักใช้ผสมผสานมากกว่า 1 วิธีการ ได้แก่ (1) การออกสุ่มตรวจการปฏิบัติตามกฎหมายของผู้จำหน่ายบุหรี่ในชุมชน^{26, 28} (2) การสร้างกระแสเกี่ยวกับการออกสุ่มตรวจการปฏิบัติตามกฎหมายของผู้จำหน่ายบุหรี่ในชุมชนอย่างต่อเนื่อง^{29, 30} (3) การล่อซื้อบุหรี่โดยเยาวชนเพื่อตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติตามกฎหมายของผู้จำหน่ายบุหรี่ในชุมชน³¹⁻³⁴ (4) การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครในชุมชนในการตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายของผู้จำหน่ายบุหรี่ในชุมชน⁸ และ (5) การลงโทษผู้กระทำความผิดด้วยการตัดเตือน ปรับ ยึดใบอนุญาตชั่วคราวและฟ้องร้องดำเนินคดี^{33, 34-38} โดยพบว่า การบังคับใช้กฎหมายเชิงรุกที่มีการผสมผสานวิธีการข้างต้นจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางบวกของระดับการรับรู้ ความรู้ ประสิทธิภาพ ความเชื่อและทัศนคติของผู้จำหน่ายบุหรี่ทำให้อัตราการละเมิดกฎหมายห้ามจำหน่ายบุหรี่ให้เยาวชนลดลงพร้อม ๆ กับส่งผลต่อเนื่องถึงการรับรู้โอกาสการเข้าถึงบุหรี่ได้ยากมากขึ้นของเยาวชนด้วย³⁵

อย่างไรก็ตามกลวิธีการบังคับใช้กฎหมายจะมีประสิทธิผลเพียงใดนั้นยังขึ้นอยู่กับรายละเอียดของวิธีการปฏิบัติดังนี้

การล่อซื้อบุหรี่โดยเยาวชนที่มีความสมจริง

การล่อซื้อบุหรี่โดยเยาวชนเป็นวิธีการตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติตามกฎหมายของผู้จำหน่ายบุหรี่ที่ได้รับความนิยมอย่างมากในต่างประเทศ แต่ที่ผ่านมายังประสบปัญหาเกี่ยวกับการสร้างสถานการณ์การล่อซื้อที่ไม่สมจริง (Realistic) ทำให้ผู้จำหน่ายบุหรี่ปริศและปฏิเสธการจำหน่ายบุหรี่ให้เยาวชน ซึ่งมีสาเหตุมาจาก เยาวชนที่ไปทดสอบซื้อบุหรี่ไม่สามารถโกหกอายุจริงของตนเองได้ เยาวชนเป็นคนแปลกหน้าในชุมชน และมีคุณลักษณะส่วนบุคคลที่แปลกแยกไปจากสมาชิกคนอื่น ๆ ในชุมชน เช่น สีผิว สำเนียงภาษาพูด เป็นต้น⁹ ดังนั้นเยาวชนที่ทำหน้าที่ล่อซื้อบุหรี่ต้องสามารถแสดงพฤติกรรมการซื้อบุหรี่ได้สมบทบาทคือ แต่งกายสมวัย ซื้อบุหรี่ร่วมกับสินค้าอื่น ๆ ในร้านสามารถโต้ตอบและโกหกอายุจริงของตนเองหรือสามารถแสดงบัตรประจำตัวประชาชนของตนเองได้เมื่อถูกร้องขอ³⁹ และควรมีอายุระหว่าง 16-17 ปี²⁶ รวมถึงควรให้เยาวชนที่ทำหน้าที่ทดสอบซื้อมาปรากฏตัวในชุมชนที่ต้องการทดสอบซื้อล่วงหน้าประมาณ 6-8 วัน เพื่อสร้างความรู้สึกคุ้นเคยให้ผู้ประกอบการร้านค้าปลีกในชุมชนก่อน⁴⁰

ความถี่ในการตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมาย ผลการศึกษาที่ผ่านมาระบุสอดคล้องกันว่าการสุ่มตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายจำนวน 1 ครั้งต่อปี นอกจากจะไม่สามารถลดอัตราการจำหน่ายบุหรี่ให้เยาวชนได้แล้วยังอาจทำให้ได้ผลการสุ่มสำรวจการกระทำผิดกฎหมายที่ต่ำกว่าความเป็นจริงได้⁴¹ โดยความถี่ในการตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายที่มีต้นทุนประสิทธิผลสูงสุดคือ จำนวน 4 ครั้งต่อปี



แต่หากเพิ่มความถี่ในการตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายให้มากขึ้นกว่านี้จะยิ่งทำให้อัตรการกระทำผิดกฎหมายของผู้ประกอบการร้านค้าปลีกลดลงหรือลดลงได้สูงสุดร้อยละ 60.0²⁶

การลงโทษผู้กระทำผิดที่มีประสิทธิผล ผลการศึกษาที่ผ่านมาชี้ให้เห็นว่าการลงโทษผู้กระทำผิดที่มีประสิทธิผลต้องสามารถสร้างผลกระทบทางลบที่รุนแรงเพียงพอที่จะทำให้ผู้จำหน่ายบุหรี่ไม่กล้าเสี่ยงที่จะกระทำความผิด ซึ่งลำพังการลงโทษด้วยการตักเตือนในครั้งแรกที่กระทำความผิด หรือการตักเตือนในครั้งต่อ ๆ มาโดยไม่มีการปรับเงินนั้นไม่มีผลกระทบทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจำหน่ายบุหรี่ได้ ในขณะที่การลงโทษด้วยการปรับเงินจำนวนมาก ๆ ก็ยังไม่ใช่วิธีการที่ดีที่สุด เนื่องจากผู้จำหน่ายบุรียังคงมีโอกาสแสวงหาผลกำไรจากการจำหน่ายบุหรี่ในครั้งต่อ ๆ ไป และไม่ต้องเผชิญกับปฏิกิริยาต้านลบของลูกค้าที่เกิดจากการซักถามอายุและการปฏิเสธการจำหน่ายบุหรี่⁴² ดังนั้น วิธีการลงโทษที่มีประสิทธิผลสูงสุดก็คือ **การระงับหรือถอนใบอนุญาตจำหน่ายบุหรี่** เพราะนอกจากทำให้ผู้จำหน่ายบุหรี่สูญเสียรายได้จากการจำหน่ายบุหรี่แล้วยังอาจทำให้สูญเสียลูกค้าประจำได้ ซึ่งนับว่า เป็นผลกระทบที่รุนแรงในระยะยาว³⁶

ทั้งนี้การบังคับใช้กฎหมายเพียงอย่างเดียวหรือเข้มงวดเกินไปก็อาจนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างผู้มีอำนาจบังคับใช้กฎหมายกับผู้จำหน่ายบุหรี่ที่อยู่ในฐานะเป็นผู้ถูกบังคับใช้กฎหมาย และด้วยกระบวนการทางกฎหมายที่มีความซับซ้อนหลายขั้นตอนโดยเฉพาะการฟ้องร้องดำเนินคดีในชั้นศาลจึงทำให้ผู้มีอำนาจบังคับใช้กฎหมายเกิดความท้อแท้หมดกำลังใจ นอกจากนี้ข้อบัญญัติทางกฎหมายที่ออกโดยรัฐบาลกลางส่วนใหญ่ยังไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาหรือบริบทที่มีลักษณะเฉพาะในแต่ละชุมชน^{35, 43-44}

กลวิธีการใช้สื่อสาธารณะ

การใช้สื่อสาธารณะทางวิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเป็นหนึ่งในกลวิธีของมาตรการจำกัดการเข้าถึงบุหรี่ของเยาวชน ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ที่มีเนื้อหาเน้นหนักที่การเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) เช่น การให้ความรู้ และการรณรงค์ขอความร่วมมือไม่จำหน่ายบุหรี่ให้เยาวชน¹⁶⁻¹⁷ ซึ่งแม้ว่าจะมีผลทำให้เกิดกระแสสังคมและกระตุ้นให้เกิดการรับรู้ในชุมชนได้ แต่ก็มีผลทำให้ผู้จำหน่ายบุรียเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้เพียงเล็กน้อยหรือได้ในช่วงเวลาสั้น ๆ เท่านั้น⁴⁵ ในขณะที่การสื่อสารทางลบ (Negative Publicity) ด้วยการเผยแพร่รายชื่อของผู้จำหน่ายบุรียที่กระทำความผิดกฎหมายกลับมีต้นทุนประสิทธิผลที่สูงกว่า^{29, 46-48} ดังนั้นการใช้สื่อสาธารณะเพื่อสื่อสารถึงเหตุผลความจำเป็นของการปฏิบัติตามกฎหมายและการเผยแพร่ผลการบังคับใช้กฎหมายให้สาธารณะรับรู้สามารถลดอัตราการจำหน่ายบุหรี่ให้เยาวชนลงได้ นอกจากนี้การสื่อสารทางลบยังสามารถกระตุ้นให้ผู้จำหน่ายบุหรี่ ตำรวจ อัยการ และศาลตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาและดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด รวมถึงลงโทษผู้กระทำผิดอย่างจริงจังอีกด้วย³⁵

กลวิธีการเสริมแรงทางบวกและการเตือนความจำ

การเสริมแรงทางบวกด้วยการมอบประกาศนียบัตรและส่งจดหมายแสดงความขอบคุณผู้จำหน่ายบุรียที่ปฏิบัติตามกฎหมาย และการส่งจดหมายเตือนความจำเกี่ยวกับข้อกฎหมาย หรือการส่งเอกสารเกี่ยวกับข้อเรียกร้องหรือการให้การสนับสนุนต่อกฎหมายดังกล่าวของคนในชุมชนถึงผู้จำหน่ายบุรียที่ยังละเมิดกฎหมายการห้ามจำหน่ายบุหรี่ให้เยาวชน สามารถ

ลดอัตราการจำหน่ายบุหรี่ให้เยาวชนได้โดยเฉพาะกับชุมชนขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดในการดำเนินกลวิธีการบังคับใช้กฎหมายเชิงรุก และเป็นกลวิธีที่ให้ผลลัพธ์ที่คล้ายคลึงกันเมื่อนำไปใช้ในการลดการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้เยาวชน^{45, 49}

กลวิธีแบบผสมผสานร่วมกับการมีส่วนร่วมของชุมชน

การผสมผสานกลวิธีระหว่างการให้ความรู้ การใช้สื่อสาธารณะและการบังคับใช้กฎหมายมีผู้สนใจศึกษาไว้จำนวนมาก^{36, 38, 50-51} อย่างไรก็ตามแม้ว่ากลวิธีนี้จะสามารถสร้างกระแสความสนใจจากคนในชุมชนได้ แต่ก็มีประสิทธิผลเพียงเล็กน้อยในการลดอัตราการจำหน่ายบุหรี่ให้เยาวชน³⁵ ดังนั้นจึงต้องมีกลวิธีเพื่อทำให้ชุมชนเกิดการยอมรับว่าการเข้าถึงบุหรี่ของเยาวชนเป็นปัญหาของชุมชนเพื่อนำไปสู่การตระหนักรู้บทบาทหน้าที่และร่วมระดมพลังทางสังคมเพื่อพัฒนามาตรการจำกัดการเข้าถึงบุหรี่ของเยาวชนในชุมชนให้มีประสิทธิผลเพิ่มขึ้น⁵¹ และได้รับการยอมรับในวงกว้างว่าเป็นกลวิธีที่มีประสิทธิผลสูงที่สุดในการลดการเข้าถึงบุหรี่ของเยาวชนและมีผลทำให้อัตราการสูบบุหรี่ของเยาวชนในชุมชนลดลงได้^{8, 27}

ดังผลการศึกษาที่เป็นรูปธรรมของ Altman, Wheelis และ McFarlane⁵² ที่ดำเนินการวิจัยเชิงทดลองระยะยาว (3 ปี) (Longitudinal Study) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของมาตรการผสมผสานในการจำกัดการเข้าถึงบุหรี่ของเยาวชนที่ประกอบด้วย 4 กลวิธี คือ

1) การให้ความรู้และกระตุ้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ได้แก่ การสร้างการรับรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหาการเข้าถึงบุหรี่ของเยาวชนในชุมชนโดยการใช้สื่อสาธารณะที่หลากหลาย เช่น หนังสือพิมพ์ การส่ง

จดหมายเวียน และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในกิจกรรมแสดงสินค้าต่าง ๆ จากนั้นจึงจัดประชุมกลุ่มย่อยให้ผู้สนใจเข้าร่วมกำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์ และการจัดทำทรัพยากรในการจัดการปัญหาการเข้าถึงบุหรี่ของเยาวชนในชุมชน

2) การให้ความรู้กับผู้จำหน่ายบุหรี่ในชุมชน

ได้แก่ การสร้างการรับรู้และความตระหนักเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากการเข้าถึงบุหรี่ของเยาวชน การฝึกทักษะการปฏิเสธการจำหน่ายบุหรี่ให้เยาวชน การให้ความรู้เกี่ยวกับข้อกำหนดผ่านการออกพบปะเยี่ยมเยียนผู้ประกอบการร้านค้าปลีก และการส่งจดหมายและโทรศัพท์เพื่อให้กำลังใจในการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างต่อเนื่อง

3) การขับเคลื่อนเชิงนโยบายระดับท้องถิ่น

ได้แก่ การนำเสนอปัญหาและอภิปรายเกี่ยวกับข้อจำกัดของนโยบายการจำกัดการเข้าถึงยาสูบของเยาวชนในสภาท้องถิ่น และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์คำแถลงการณ์หรือคำประกาศเจตนารมณ์ของสภาท้องถิ่นให้สมาชิกในชุมชนรับรู้

4) การบังคับใช้กฎหมาย

ได้แก่ การส่งจดหมายที่ลงนามโดยผู้มีอำนาจบังคับใช้กฎหมายในชุมชนเพื่อแสดงความขอบคุณผู้จำหน่ายบุหรี่ที่ปฏิบัติตามกฎหมาย ร่วมกับการออกพบปะพูดคุยเพื่อชี้แจงถึงโอกาสในการถูกฟ้องร้องดำเนินคดีกับผู้จำหน่ายบุหรี่ที่กระทำผิดกฎหมาย

ผลการศึกษาพบว่า การผสมผสานทั้ง 4 กลวิธีข้างต้นสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจำหน่ายบุหรี่ให้เยาวชนได้ โดยอัตราการจำหน่ายบุหรี่ให้เยาวชนลดลงจากร้อยละ 57.0 ในการล่อซื้อครั้งแรกเป็นไม่พบการกระทำได้กล่าวเลยในการล่อซื้อครั้งสุดท้าย

จุดเด่นของกลวิธีการผสมผสานและการมีส่วนร่วมของชุมชน นอกจากมีประสิทธิผลสูงสุด

ในการจำกัดการเข้าถึงบุหรีของเยาวชนแล้วยังได้รับการยืนยันว่าเป็นกลวิธีที่มีความยั่งยืนอีกด้วย ทั้งนี้เพราะสร้างกระบวนการรับรู้และการระดมพลังทางสังคมในชุมชนอย่างต่อเนื่องกระทั่งสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงบรรทัดฐานทางสังคมเกี่ยวกับการยอมรับในเรื่องการเข้าถึงและการสูบบุหรีของเยาวชนของสมาชิกในชุมชน^{6, 53}

สรุปผลการวิจัย

มาตรการจำกัดการเข้าถึงบุหรีของเยาวชนที่ได้จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมและสังเคราะห์ที่ได้ 5 กลวิธีตามที่ได้นำเสนอไปแล้วนั้น พบว่า แต่ละกลวิธีต่างก็มีศักยภาพและข้อจำกัดที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับบริบทนำไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพปัญหา บริบททางสังคมของชุมชน และลักษณะเฉพาะของกลุ่มเป้าหมาย โดยพบว่า การให้ความรู้เป็นกลวิธีที่มีประสิทธิผลน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับกลวิธีการบังคับใช้กฎหมาย แต่ก็ยังเป็นปัจจัยเงื่อนไขที่มีผลต่อการรับรู้ของผู้จำหน่ายบุหรี ซึ่งกลวิธีทำให้ความรู้ที่มีประสิทธิผลต้องประกอบด้วยเนื้อหาอย่างน้อย 3 ส่วน คือ 1) ผลกระทบที่เกิดจากการเข้าถึงบุหรีของเยาวชน 2) การปรับเปลี่ยนทัศนคติของผู้จำหน่ายบุหรีเกี่ยวกับเจตนาภรณ์ของกฎหมายและความจำเป็นของการบังคับใช้กฎหมาย และ 3) การเสริมสร้างความรู้และทักษะในการตรวจสอบอายุและทักษะการปฏิเสธการจำหน่ายบุหรีให้เยาวชน นอกจากนี้ยังต้องมีการประยุกต์ใช้วิธีการให้ความรู้ให้เหมาะสมตามสถานการณ์ปัญหา โดยอาจผสมผสานมากกว่า 1 วิธีการ ได้แก่ การใช้ประโยชน์ การพบปะเยี่ยมเยียนเป็นรายบุคคล การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การเรียนรู้ผ่านอินเทอร์เน็ต การให้ความรู้รายบุคคลและการจัดกระบวนการเรียนรู้ในลักษณะกลุ่มหรือชมรม ในขณะที่การบังคับใช้กฎหมายเป็นกลวิธีที่ได้รับการยอมรับว่า

มีประสิทธิผลในจำกัดการเข้าถึงบุหรีของเยาวชนซึ่งจำแนกออกเป็น 6 กิจกรรม คือ การออกข้อกำหนดทางกฎหมายที่รอบด้าน การควบคุมใบอนุญาตจำหน่ายบุหรี การสอบถามอายุก่อนการจำหน่ายบุหรี และการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดและสม่ำเสมอซึ่งจะมีประสิทธิผลเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญ คือ มีการล่อซื้อบุหรีโดยเยาวชนที่สมจริงจำนวนครั้งในการตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติตามกฎหมายที่เหมาะสม และต้องมีการลงโทษผู้กระทำความผิดที่รุนแรงเพียงพอ การใช้สื่อสาธารณะทางลบด้วยการเผยแพร่รายชื่อและรายละเอียดของผู้กระทำความผิดก็เป็นอีกกลวิธีทางเลือกที่พบว่าสามารถเพิ่มอัตราการปฏิบัติตามกฎหมายการห้ามจำหน่ายบุหรีให้เยาวชนได้ดีกว่าการใช้สื่อสาธารณะทางบวกที่เน้นลำพังการให้ความรู้หรือการรณรงค์ขอความร่วมมือ ในขณะที่การเสริมแรงทางบวกด้วยการมอบประกาศนียบัตร การส่งจดหมายแสดงความขอบคุณผู้ประกอบการร้านค้าปลีกที่ไม่จำหน่ายบุหรีให้เยาวชนและการส่งจดหมายเตือนความจำเกี่ยวกับข้อกฎหมายพบว่าสามารถลดอัตราการจำหน่ายบุหรีให้เยาวชนลงได้โดยเฉพาะกับชุมชนขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดในการดำเนินมาตรการบังคับใช้กฎหมายเชิงรุก

นอกจากนี้ ผลการศึกษาที่ผ่านมายังระบุสอดคล้องกันว่า กลวิธีแบบผสมผสานและการมีส่วนร่วมของชุมชนด้วยการให้ความรู้และสร้างความตระหนักและการระดมพลังทางสังคมจากสมาชิกในชุมชน การให้ความรู้และการฝึกทักษะที่จำเป็นกับผู้จำหน่ายบุหรี การใช้สื่อสาธารณะ การขับเคลื่อนเชิงนโยบายระดับท้องถิ่น และการดำเนินมาตรการบังคับใช้กฎหมายในชุมชนเป็นกลวิธีที่สามารถลดการเข้าถึงบุหรีของเยาวชนได้จริงและมีสามารถลดอัตราการสูบบุหรีของเยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการปรับปรุงพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 โดยการควบคุมจำนวนและจำกัดทำเลที่ตั้งของร้านค้าบุหรี่จากสถานที่ที่เป็นศูนย์รวมของเยาวชน เช่น โรงเรียน สถานศึกษา สนามกีฬา และจำกัดประเภทของร้านค้าที่ขอใบอนุญาตจำหน่ายบุหรี่ เช่น ห้ามออกใบอนุญาตจำหน่ายบุหรี่ให้กับร้านขายยา รวมถึงควรมีการกำหนดบทลงโทษเพื่อเพิกถอนใบอนุญาตจำหน่ายบุหรี่เมื่อพบการกระทำผิด

2. ควรมีการทบทวนและพิจารณาเพิ่มเงื่อนไขการออกใบอนุญาตจำหน่ายบุหรี่ โดยผู้จำหน่ายต้องผ่านการทดสอบความรู้และทักษะการตรวจสอบอายุของผู้ซื้อบุหรี่และการปฏิเสธการจำหน่ายบุหรี่ให้เยาวชนก่อนจะได้รับใบอนุญาต (อาจจะใช้กับผู้ที่ได้รับใบอนุญาตอยู่เดิมหรือเฉพาะผู้ขอใหม่)

3. ควรทบทวนและพิจารณาออกระเบียบให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายควบคุมยาสูบตรวจร้านค้าจำหน่ายบุหรี่อย่างน้อยปีละ 4 ครั้ง โดยวิธีการล่อซื้อบุหรี่โดยเยาวชน

4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับมาตรการจำกัดการเข้าถึงบุหรี่ของเยาวชน เช่น สำนักควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ ต้องมีนโยบายส่งเสริมให้ชุมชนตระหนักว่าการเข้าถึงบุหรี่และยาสูบของเยาวชนเป็นปัญหาสำคัญ

5. ควรส่งเสริมให้มีงานวิจัยเพื่อศึกษาเพิ่มเติมถึงประสิทธิภาพในการใช้สื่อสาธารณะเผยแพร่รายชื่อและรายละเอียดของผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย มาตรการผสมผสานและการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจำกัดการเข้าถึงบุหรี่ของเยาวชนว่าเป็นอย่างไรในสภาพบริบทของประเทศไทย ซึ่งข้อค้นพบที่ได้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนามาตรการการจำกัดการเข้าถึง

บุหรี่ของเยาวชนที่มีประสิทธิผลยิ่งขึ้นต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ (ศจย.)

เอกสารอ้างอิง

1. Robinson LA, Robert C, Susan M, Glaser R. Predictors of risk for different stages of adolescent smoking in a biracial sample. *Renita Journal of Consulting and Clinical Psychology* 1997; 65(4): 653-62.
2. Chen V, Forster J. The Long-Term Effect of Local Policies to Restrict Retail Sale of Tobacco to Youth. *Nicotine and Tobacco Research* 2006; 8(3): 371-7.
3. Sirichotiratana N. Impact of Free Trade and Tobacco Control. *Journal of Public Health* 2015; 45 (1): 1-5. (In Thai)
4. Benjakul S, Kengganpanich M, Termsirikulchai L. The survey of smoking behavior of the population aged 15 years and over Thailand BE 2534 to 2550. Bangkok: Chalardemunkongkanpim, 2008. (In Thai)
5. Gainroje P, Sirirassamee B, Sirirassamee T, Ron Borland, Geoffrey T. Fong, and David Hammond. Trends of Thai youth access to cigarette: 4th impact survey of tobacco control policies in

- the country: international Tobacco Control Survey-Southeast Asia (ITC-SEA). Proceedings of the 11st National Conference on Tobacco or Health: Against Tobacco Industry Interference (page 22). Bangkok: Tobacco Control Research and Knowledge Management Center (TRC), 2012. (In Thai)
6. Dent C, Biglan A. Relation between access to tobacco and adolescent smoking. *Tobacco Control* 2004; 13(4): 334-8.
 7. Forster JL, Murray DM, Wolfson M, Blaine TM, Wagenaar AC, Hennrikus DJ. The effects of community policies to reduce youth access to tobacco. *Am J Public Health* 1998; 88(8): 1193-8.
 8. Langan SM, Schmitt J, Coenraads PJ, Svensson A., von Elm E, Williams HC. STROBE and reporting observational studies in dermatology. *Br J Dermatol* 2011; 164: 1-3.
 9. Stead LF, Lancaster T. Interventions for preventing tobacco sales to minors. *Cochrane Database Syst Rev.* 2002; (1): CD001497.
 10. Diemert L, Dubray J, Babayan A, Schwartz R. Strategies Affecting Tobacco Vendor Compliance with Youth Access Laws: A Review of the Literature. Toronto: Ontario Tobacco Research Unit, 2013.
 11. Skretny MT, Cummings KM, Sciandra R, Marshall J. An intervention to reduce the sale of cigarettes to minors. *New York State J Med* 1990; 90(2): 54-5.
 12. Abernathy TJ. Compliance for kids: A community-based tobacco prevention project. *Canadian Journal Of Public Health Revue Canadienne De Sante Publique* 1991; 85(2): 82.
 13. Nyhuis A, Schoenmakers I, Rissel C. Choice of denominator in studies of cigarette purchases by minors. *Aust J Public Health* 1995; 19(5): 529-30.
 14. Schensky AE, Smith SS, Icenogle DL, Fiore MC. Youth tobacco sale compliance checks: Impact on vendor practices and community policy. *Wis Med J* 1996; 95(11): 775-8.
 15. Schofield MJ, Sanson-Fisher RW, Gulliver S. Interventions with retailers to reduce cigarette sales to minors: a randomised controlled trial. *Aust N Z J Public Health* 1997; 21(6): 590-6.
 16. McDermott SR, Scott KL, Frintner MP. Accessibility of cigarettes to minors in suburban cook county, Illinois. *Journal of Community Health* 1998; 23(2): 153-60.
 17. Keay K, Woodruff S, Wildey M, Kenney E. Effect of a retailer intervention on cigarette sales to minors in San Diego County. *Tobacco Control* 1993; 2: 145-51.

18. Staff M, March L, Brnabic A, Hort K, Alcock J, Coles S. Can non-prosecutory enforcement of public health legislation reduce smoking among high school students? *Aust N Z J Public Health* 1998; 22(Suppl 3): 332-5.
19. Landrine H, Klonoff EA, Reina-Patton A. Minors' access to tobacco before and after the California STAKE Act. *Tobacco control* 2000; 9(Suppl 2): ii15-7.
20. DiFranza JR, Rigotti NA. Impediments to the enforcement of youth access laws. *Tobacco Control* 1999; 8(2): 152-5.
21. Adams ML, Jason LA, Pokorny S, Hunt Y. Exploration of the Link between Tobacco Retailers in School Neighborhoods and Student Smoking. *The Journal of school health* 2013; 83(2): 112-8.
22. McLaughlin I. Tobacco Control Legal Consortium, License to Kill?: Tobacco Retailer Licensing as an Effective Enforcement Tool. Tobacco Control Legal Consortium, 2010.
23. Glanz K, Jarrette AD, Wilson EA, O'Riordan DL, Jacob Arriola KR. Reducing minors' access to tobacco: eight years' experience in Hawaii. *Prev Med* 2007; 44: 55-8.
24. DiFranza JR, Celebucki CC, Mowery PD. Measuring statewide merchant compliance with tobacco minimum age laws: the Massachusetts experience. *Amer J Public Health* 2001; 91: 1124-5.
25. Landrine H, Klonoff EA, Alcaraz R. Asking age and identification may decrease minors' access to tobacco. *Prev Med.* 1996; 25: 301-6.
26. Jason L, Billows W, Schnopp-Wyatt D, King C. Reducing the illegal sales of cigarettes to minors: analysis of alternative enforcement schedules. *J Appl Behav Anal* 1996; 29(3): 333-44.
27. Blewden MB, Spinola C. Controlling youth access to tobacco: A review of the literature and reflections on the New Zealand programme of controlled purchasing operations. *Drug and Alcohol Review* 1999; 18(1): 83-91.
28. Cummings KM, Hyland A, Perla J, Giovino GA. Is the prevalence of youth smoking affected by efforts to increase retailer compliance with a minors' access law?. *Nicotine Tob Res* 2003; 5(4): 465-71.
29. Chapman S, King M, Andrews B, McKay E, Markham P, Woodward S. Effects of publicity and a warning letter on illegal cigarette sales to minors. *Aust J Public Health* 1994; 18(1): 39-42.
30. Campbell F. Youth access to tobacco: An investigation into the sale of cigarettes to young people under the age of 16 years, in the Stirling area. USA. : John Wiley & Sons, 1997.

31. Rigotti NA, DiFranza JR, Chang Y, Tisdale T, Kemp B, Singer DE. The effect of enforcing tobacco-sales laws on adolescents' access to tobacco and smoking behavior. *New England Journal of Medicine* 1997; 337(15): 1044-51.
32. Bagott M, Jordan C, Wright C, Jarvis S. How easy is it for young people to obtain cigarettes and do test sales by trading standards have any effect? A survey of two schools in Gateshead. *Child: Care, Health and Development* 1998; 24(3): 207-16.
33. Jason LA, Pokorny SB, Schoeny ME. Evaluating the effects of enforcements and fines on youth smoking. *Critical Public Health* 2003; 13(1): 33-45.
34. Levinson AH, Mickiewicz T. Reducing underage cigarette sales in an isolated community: The effect on adolescent cigarette supplies. *Prev Med* 2007; 45(6): 447-53
35. Feighery E, Altman DG, Shaffer G. The effects of combining education and enforcement to reduce tobacco sales to minors. *The Journal of the American Medical Association* 1991; 266(22): 3168-71.
36. Jason LA, Ji PY, Anes MD, Birkhead SH. Active enforcement of cigarette control laws in the prevention of cigarette sales to minors. *The Journal of the American Medical Association* 1991; 266(22): 3159-61.
37. Mawkes L, Wood L, Markham P, Walker N, Swanson M, De Klerk N. Choking the supply: restricting the sale of cigarettes to children in Western Australia. *Health Promot J* 1997; (7): 22-8.
38. Gemson DH, Moats HL, Watkins BX., Ganz ML, Robinson S, Healton E. Laying down the law: reducing illegal tobacco sales to minors in central Harlem. *Am J Public Health* 1998; 88(6): 936-9.
39. DiFranza JR, Savageau JA, Bourchard J. Is the standard compliance check protocol a valid measure of the accessibility of tobacco to underage smokers? *Tobacco Control* 2001; 10: 227-32.
40. Landrine H, Klonoff EA. Validity of assessments of youth access to tobacco: The familiarity effect. *American Journal of Public Health* 2003; 93(11): 1883-6.
41. DiFranza JR, Savageau JA, Aisquith BF. Youth access to tobacco: The effects of age, gender, vending machine locks, and "it's the law" programs. *Am J of Public Health* 1996; 86(2): 221-4.

42. DiFranza JR. Best practices for enforcing state laws prohibiting the sale of tobacco to minors. *Journal of Public Health Management and Practice* 2005; 11(6): 559-65.
43. Altman DG, Wheelis AY, McFarlane ML, Hye-Ryeon F, Stephen P. The relationship between tobacco access and use among adolescents: A four community study. *Social Science & Medicine* 1999; 48(6): 759-75.
44. Landrine H, Klonoff EA, Fritz JM. Preventing cigarette sales to minors: The need for contextual, socio-cultural analysis. *Prev Med* 1994; 23(3): 322-7.
45. Biglan A, Ary D, Koehn V, Levings D, Smith S, Wright Z. Mobilizing positive reinforcement in communities to reduce youth access to tobacco. *Am J Community Psychol* 1996; 24(5): 625-38.
46. Goss Gilroy Inc. Evaluation of the Enforcement Program for Federal Tobacco Legislation, 1997.
47. Tutt D, Bauer L, Edwards C, Cook D. Reducing Adolescent Smoking Rates. Maintaining High Retail Compliance Results in Substantial Improvements. *Health Promotion Journal of Australia* 2000; 10(1): 1036-73.
48. Cook D. Retailer education and cigarette sales to teenagers. *Australian and New Zealand Journal of Public Health* 1998; 22(7): 842.
49. Flewelling RL, Grube JW, Paschall MJ, Biglan A, Kraft A, Black C, et al. Reducing youth access to alcohol: findings from a community-based randomized trial. *American Journal of Community Psychology* 2013; 51(1-2): 264-77.
50. DiFranza JR, Carlson RP, Caisse RE. Reducing youth access to tobacco. *Tobacco Control* 1992; 1(2): 58.
51. Howard KA, Ribisl KM, Howard-Pitney B. What factors are associated with local enforcement of laws banning illegal tobacco sales to minors? A study of 182 law enforcement agencies in California. *Preventive Medicine* 2001; 33(2): 63-70.
52. Altman D, Wheelis A, McFarlane M. The relationship between tobacco access and use among adolescents: a four community study. *Social Science & Medicine* 1999; 48(6): 759-75.
53. Bauer UE, Johnson TM, Hopkins RS, Brooks RG. Changes in youth cigarette use and intentions following implementation of a tobacco control program: findings from the Florida Youth Tobacco Survey, 1998-2000. *Journal of the American Medical Association* 2000; 284(6): 723-8



A Literature Review of Measures to Limit the Access to Tobacco by Youths

Chakkraphan Phetphum* Piyarat Nimpitakpong**

ABSTRACT

The objective of this research was to review the literature on effective measures to limit the access and availability of tobacco by youths. The data were gathered from an electronic database produced and publicized between 1990 and 2014. Research findings revealed that the effective measures to limit access and availability to tobacco by youth included 1) method for education, 2) method for law enforcement such as legislative provision, control licensing of tobacco retailers, i.e., randomly check store legal compliance, attempting to buy tobacco by youths for the legal compliance and punish those who do wrong through reprimands by collecting fines and revoking licenses

temporarily, and sue in the court of law, 3) method for use media by publicizing the name list of those who have violated the laws, 4) method for positive reinforcement through written reminder, and 5) integrated methods through community participation which are effective and sustainable strategies for limiting access and availability to tobacco by youths. Therefore, Thailand should review and develop measures to limit youth access to tobacco to cover the five methods to increase the effectiveness of measures to limit youths access to tobacco.

Keywords: tobacco, limitation of access to tobacco, youths